

УДК 347.4

ЗНАЧЕННЯ КВИТКА У ДОГОВОРІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРА

Студ. Г.Л. Амбруш, гр. БП-1-16
Науковий керівник доц. А.А. Телестакова
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою даної роботи є визначення на основі чинного законодавства та доктрини цивільного права значення квитка як фактор підтвердження укладення договору перевезення пасажирів та багажу автомобільним транспортом.

Завданням є встановлення значення та визначення поняття квитка як проїзного документу.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є суспільні правовідносини, що виникають за договором перевезення пасажирів.

Предметом дослідження є квиток як проїзний документ за договором перевезення пасажирів.

Результати дослідження. Слід зазначити, що дослідженню окремих договорів про надання послуг, зокрема договору перевезення, присвячені праці таких науковців як: С.С. Бичкова, І.А. Бірюкова, В.І. Бобрик, О.В. Дзери, А.А. Телестакової, І. Лукасевич-Крутник, О.О. Гайдуліна, Р.С. Кундрика та інші.

Згідно ч. 1 ст. 910 Цивільного кодексу України за договором перевезення пасажирів одна сторона (перевізник) зобов'язується перевезти другу сторону (пасажирів) до пункту призначення, а у разі здавання багажу – також доставити багаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання багажу, а пасажир зобов'язується сплатити встановлену плату за проїзд, а у разі здавання багажу – також за його провезення [1].

Квиток займає важливе місце у договорі перевезення пасажирів автомобільним транспортом. Таке значне місце можна визначити із ч. 2 ст. 910 ЦК України. Згідно цієї норми, укладення договору перевезення пасажирів та багажу підтверджується видачею відповідно квитка чи багажної квитанції, форми яких встановлюються відповідно до транспортних кодексів (статутів). Тобто квиток в даному випадку виступає, як доказ укладення договору, і підтверджує той факт, що саме цей пасажир має право користуватися послугами перевезення та у разі нещасного випадку отримати відшкодування від перевізника.

Сам квиток одні науковці вважають договором, інші ж заперечують це. І наводять те, що загалом договір перевезення пасажирів та багажу укладається в усній формі. Горіславська І.В. зазначає, що форма даного договору: усна (при купівлі квитка або шляхом здійснення конклюдентних дій, наприклад, шляхом подання міського транспорту до зупинки, посадка пасажирів в таксі, прохід через турнікети метро, сплата за проїзд жетоном тощо) [3]. С.С. Бичкова, І.А. Бірюков, В.І. Бобрик дотримуються цієї ж думки та зазначають, що проїзний документ не можна вважати письмовою формою правочину, оскільки він не містить підписи сторін. Таким чином, письмова форма договору перевезення пасажирів не є поширеною і може мати місце лише при організованих перевезеннях груп пасажирів транспортними засобами, призначеними в рейс на замовлення юридичної або фізичної особи [4].

На думку окремих науковців, договір перевезення пасажирів автомобільним транспортом укладається між перевізником та пасажиром у письмовій формі (пасажирський квиток, договір, квитанція тощо) [5].

Про необхідність для пасажирів мати квиток на проїзд йдеться у чинних нормативно-правових актах. Так, зокрема згідно зі ст. 41 Закону України «Про автомобільний транспорт»

пасажир зобов'язаний мати при собі квиток на проїзд, на перевезення багажу, за наявності права пільгового проїзду – відповідне посвідчення чи довідку, на підставі якої надається пільга, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду – зареєструвати електронний квиток [2]. Також даний обов'язок вказується у «Правилах надання послуг пасажирського автомобільного транспорту» затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.02.1997 року №176.

Квиток згідно абзацу 38 ст. 1 Закону України «Про автомобільний транспорт» - це проїзний документ встановленої форми, який надає право пасажирові на одержання транспортних послуг [2]. А п. 1 ч. 1 ст. 911 ЦК України закріплено, що пасажир має право одержати місце у транспортному засобі згідно з придбаним квитком [1].

Квиток також має важливе значення для пасажира у договорі перевезення як страховка. Відповідно до Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.1996 року № 959 документом, що підтверджує страхування пасажирів під час здійснення регулярних пасажирських перевезень автомобільним транспортом, є квиток [6]. Пасажирів можна вважати застрахованими з моменту оголошення початку поїздки та до моменту завершення. Однак згідно цього положення пасажирові є застрахованими не у всіх видах транспорту. Так, обов'язкове особисте страхування не поширюється на пасажирів: морського і внутрішнього водного транспорту на прогулянкових лініях; внутрішнього водного транспорту внутрішньоміського сполучення і переправ; автомобільного і електротранспорту на міських маршрутах [6].

А загалом згідно ст. 928 ЦК України відповідальність перевізника за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю пасажира, визначається відповідно до глави 82 «Відшкодування шкоди» ЦК України [1].

Висновки. Підсумовуючи все вищевикладене, можна визначити, що квиток є важливим елементом у договорі перевезення пасажира. Квитком є проїзний документ встановленої форми, який надає право пасажирові користуватися послугами перевезення та надає йому власне місце у транспортному засобі.

Законодавцем визначено, що пасажир зобов'язаний мати при собі квиток, адже він є одночасно і підтвердженням укладення договору перевезення пасажира, і страховкою, у тих видах транспорту, що передбачено Положенням про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті. Тому при отриманні послуг перевезення необхідно вимагати від перевізника, або ж у місцях продажу квитків, квиток.

Адже іноді буває складно довести пасажирові, що несприятливі обставини, які сталися для нього, спричинено не ним самим, а саме перевізником. Наприклад, у разі затримання рейсу, дорожньо-транспортної пригоди або ж інших обставин.

Ключові слова: квиток, договір, договір перевезення, транспорт.

ЛІТЕРАТУРА

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№40-44. Ст. 356
2. Про автомобільний транспорт : Закон України від 05.04.2001 № 2344-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. №22. Ст. 105
3. Гаєвець М. В. Транспортне право / М. В. Гаєвець. – Київ: ЦП "Компринт", 2015. – 369 с.
4. Бичкова С. С. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання / С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик. – Київ: Алерта, 2014. – 496 с.
5. Шульженко Ф. П. Транспортне право / Ф. П. Шульженко, О. О. Гайдулін, Р. С. Кундрик. – Київ: КНЕУ, 2005. – 244 с.
6. Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р. №959.